ตอนที่ ๒ จังหวัดเลย

๑. สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

๑.๑ สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย ปัจจุบันมีนาย ประพนธ์ พลอยพุ่ม (ลุงเขียว ไขข่าว) เป็นประธานสภา มีนายสิทธิชัย สิทธิรัตน์ และนายสุรสิทธิ์ เหลืองสุวรรณ เป็นรองประธาน ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารสภาที่มาจากการเลือกตั้งจากกลุ่มเครือข่ายเบญจภาคี และประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอ (ทั้ง ๑๑ อำเภอ) ร่วมเป็นกรรมการ รวมจำนวน ๓๕ คน โดยมีวัฒนธรรมจังหวัด (นายสัมฤทธิ์ สุมาภา) ทำหน้าที่กรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการบริหาร

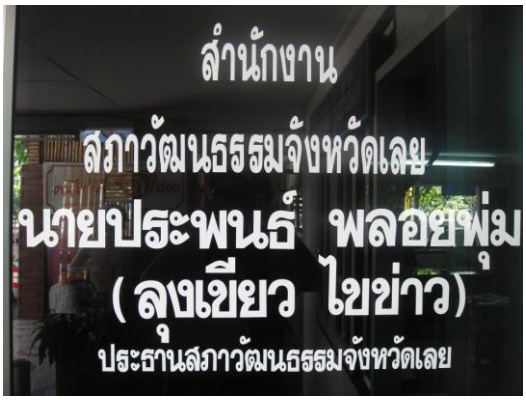

๑.๔ สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยมีสภาพการณ์และบทเรียน การดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งถึงปัจจุบัน ที่ได้ดำเนินการอยู่จริง ทั้งที่ดำเนินการผ่านมาแล้วและกำลังดำเนินการอยู่

๑.๔.๑ มีการวิจัยวัฒนธรรม คือ มีการสำรวจ ศึกษา สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อประโยชน์ในทางวัฒนธรรม

สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย ได้ร่วมกับ สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดเลย และภาคเอกชน จัดทำนิตยสาร “เลยก๋อ” ขึ้น เป็นนิตยสารแจกฟรี รายเดือน พิมพ์เดือนละ ๕,๐๐๐ ฉบับ สี่สีตลอดเล่ม เริ่มตั้งแต่ มกราคม ๒๕๕๔ ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน โดยได้จัดให้มีการศึกษาและนำเสนอผลการสำรวจ ศึกษา สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อประโยชน์ในทางวัฒนธรรม ในเรื่องวิถีไทยเลย เช่น “ไม่มี...เมืองเซไล ” โดยนายประพนธ์ พลอยพุ่ม ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย “เมืองเลยมาจากไหน...อย่างไร หาคนรู้จริงๆ ยาก” โดย ผศ.ดนุพล ไชยสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย “พื้นแผ่นดินจังหวัดเลยนี้ไม่เคยขาดคนและสิ่งมีชีวิต” โดย นายสัมฤทธิ์ สุมาภา วัฒนธรรมจังหวัดเลย เป็นต้น

๑.๔.๒ มีการพิทักษ์รักษาและธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยได้จัดดำเนินโครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์เป็นประจำทุกปี และได้เชิญชวนและส่งเสริมให้สภาวัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบลทุกตำบล และเครือข่ายจัดดำเนินโครงการสืบสานประเพณีสงกรานต์เป็นประจำทุกปี เช่นกัน นอกจากนั้นยังส่งเสริมและสนับสนุนให้สภาวัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบล และเครือข่ายจัดให้มี การพิทักษ์รักษาและธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมทั้งที่เป็นรูปธร รมและนามธรรม เช่น งานสืบสานประเพณีท้องถิ่น งานประเพณีเดือนหกนมัสการพระธาตุศรีสองรัก บุญเดือน ๙ ข้าวประดับดิน เป็นต้น

๑.๔.๓ มีการเลือกสรรวัฒนธรรมที่สูญหายหรือกำลังเสื่อมสลายมาทำให้มีความหมายและมีความสำคัญ

๑.๔.๔ มีการริเริ่มสร้างสรรค์ และปรับปรุงเ ปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยยังคงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทย

๑.๔.๕ มีการถ่ายทอดวัฒนธรรม โดยนำวัฒนธรรมที่ผ่านการเลือกสรรกลั่นกรองแล้วไปใช้ในกระบวนการให้การศึกษา

๑.๔.๖ มีการสนับสนุนให้บุคคลหรือหน่วยงานสามารถจัดกิจกรรมวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๑.๔.๗ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรม ได้มีโอกาสแสดงออกและพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยได้จัดดำเนินโครงการอบรมมัคคุเทศก์น้อยจังหวัดเล ย และโครงการพัฒนาศักยภาพเครือข่ายวัฒนธรรมจังหวัดเลย ขึ้น

๑.๔.๘ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลและหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยได้จัดดำเนินโครงการระดมความคิดในการนำเสนอ เสน่ห์ ๘ วิถีไทยจังหวัดเลย และโครงการวัฒนธรรมไทยสายใยชุมชน ขึ้น

๑.๔.๙ มีการจัดเก็บ วิเคราะห์ ตีความหมายความรู้ทางวัฒนธรรม เพื่อป้องกันแก้ไข ปัญหาทางวัฒนธรรม หรือเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยได้จัดดำเนินโครงการ ส่งเสริมบทบาทสภาวัฒนธรรม ในการเฝ้าระวังและสร้างสรรค์วัฒนธรรมของชุมชน

๑.๕ สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยสามารถ บรรลุวัตถุประสงค์การตั้งสภาวัฒนธรรม โดย สามารถทำให้

๑.๕.๑ เกิดการรวมตัวจัดตั้งองค์กรชุมชนของประชาชนในท้องถิ่นทั้งในระดับ หมู่บ้าน ตำบล (ครบทุกตำบล) อำเภอ (ครบทั้ง ๑๑ อำเภอ) และจังหวัด เพื่อดำเนินกิจการทาง วัฒนธรรมให้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

๑.๕.๒ เกิดการรวมพลังระหว่างองค์กร ชุมชน ในท้องถิ่นต่างๆ เข้าด้วยกันในลักษณะของเครือข่ายทางวัฒนธรรมที่มีการติดต่อสื่อสาร พบปะ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ตลอดจนแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่างๆ ซึ่งกันและกัน ระหว่างเครือข่ายอย่างกว้างขวาง

๑.๕.๓ เกิดการระดมสรรพกำลังในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลเพื่อขับเคลื่อนผลักดันการดำเนินงานวัฒนธรรมใน จังหวัดเลย ให้สามารถดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนสืบไป

๑.๕.๔ เกิดวัฒนธรรมประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น ให้ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งและจะนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศชาติในที่สุด

๑.๕.๕ เกิดหน่วยงานด้านวัฒนธรรมของประชาชนในท้องถิ่นที่เชื่อมประสานกับหน่วยงานภาครัฐได้อย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพ

๑.๖ ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

๑.๖.๑ ปัจจัยภายในสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

๑) ปัจจัยบุคคล: ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยคนปัจจุบันมีนายประพนธ์ พลอยพุ่ม (ลุงเขียว ไขข่าว) ซึ่งมารับราชการและตั้งถิ่นฐานอยู่ที่จังหวัดเลยนาน เป็นสื่อ มวลชน ได้มีโอกาสเป็นกรรมการและร่วมทำงานกับทุกกระทรวงทำให้มีความรู้กว้างขวาง มีความสนใจและเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานวัฒนธรรมในการสร้างความรัก ความความภูมิใจ และความอยู่ดีมีสุขของชาวจังหวัดเลยได้ จึงอาสามารับผิดชอบการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย โดยเป็นประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยตั้งแต่เริ่มจัดตั้งขึ้นในปี๒๕๓๙ จนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่า๑๕ ปี

นายประพนธ์ พลอยพุ่ม (ลุงเขียว ไขข่าว) ประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยมีคุณลักษณะของผู้บริหารงานวัฒนธรรม กล่าวคือ ๑) เป็นผู้ที่สามารถประสานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ๒) เป็นผู้ที่สามารถระดมความคิด ความรู้ และทรัพยากรมาใช้ในการดำเนินงานวัฒนธรรมได้ ๓) เป็นผู้ที่ทำงานด้วยความเสียสละ ๔) เป็นผู้ที่มีความตั้งใจจริงในการทำงานวัฒนธรรม ๕) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มในการทำงานวัฒนธรรม ๖) เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในคุณงามความดี ๗) เป็นผู้ที่ได้รับการเคารพยกย่องจากประชาชน ๘) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมเป็นอย่างดี ยิ่ง ๙) มีความรู้ /มีเจตคติที่ดีและเห็นคุณค่า งานวัฒนธรรมเป็นอย่างดี และ มีความรู้ความสามารถในการบริหารงานวัฒนธรรม

๒) ปัจจัยองค์กร

(๑) คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย และวัฒนธรรมจังหวัด ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการบริหาร

สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย มีคณะกรรมการบริหารสภาที่มาจากการเลือกตั้งจากกลุ่มเครือข่ายภาคีสมาชิกทั้ง ๕ กลุ่ม จำนวน ๓๕ คน โดยมีนายประพนธ์ พลอยพุ่ม (ลุงเขียว ไขข่าว) เป็นประธานสภามีนายสิทธิชัย สิทธิรัตน์ และนายสุรสิทธิ์ เหลืองสุวรรณ เป็นรองประธาน ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารสภาที่มาจากการเลือกตั้งจากกลุ่มเครือข่ายเบญจภาคี และประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอ(ทั้ง ๑๑ อำเภอ) ร่วมเป็นกรรมการ รวมจำนวน ๓๕ คน โดยมีวัฒนธรรมจังหวัด (นายสัมฤทธิ์ สุมาภา) ทำหน้าที่กรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย ทำงานอย่างจริงจัง ด้วยความทุ่มเท มีการขยายเครือข่ายภาคีสมาชิกออกไปอย่างกว้างขวางและเชื่อมโยงกัน มีการขยายเครือข่ายภาคีสมาชิกออกไปทั้งแนวตั้งและแนวนอน จนสามารถถักทอกันได้อย่างแข็งแรง มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่ายภาคีสมาชิกต่างๆ ได้ประสานเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างพร้อมเพรียง และไปในทิศทางเดียวกัน มีประสบการณ์ที่หลากหลาย ที่พร้อม จะร่วมมือร่วมใจกัน มาร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิด ประสบการณ์ จนก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้และการดำเนินงานวัฒนธรรมของ จังหวัดเลย ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่มีคุณค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินงานวั ฒนธรรม จนสามารถ ทำให้สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การฟื้นฟูวัฒนธรรม การพัฒนาวัฒนธรรม การสร้างสรรค์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธร รม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรม และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลการดำเนินงานวัฒนธรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ และ ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดเลย และหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

(๒) เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรม

สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย มีเครือข่ายภาคีสมาชิกที่มาจากผู้แทนเครือข่ายต่างๆ

สำนักงานวัฒนธรรม จังหวัดเลย ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานวัฒนธรรมของจังหวัดเลยประสบผลสำเร็จ ว่ามาจากศักยภาพและประสิทธิภาพขององค์กรเครือข่ายวัฒนธรรมในจังหวัด การสร้างและขยายภาคีเครือข่ายวัฒนธรรมทั้งในระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด และการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายวัฒนธรรมทุกระดับที่ได้ผนึกกำลังทำงานประสานกันอย่างสอดคล้อง ถักทอประสานโยงใยยึดเหนี่ยวกันอย่างเหนียวแน่น ทั้งสภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ สภาวัฒนธรรมตำบล และสภาวัฒนธรรมชุมชนทุกแห่ง ซึ่งได้ก่อให้เกิดการขับเคลื่อน ผลักดันการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดมา

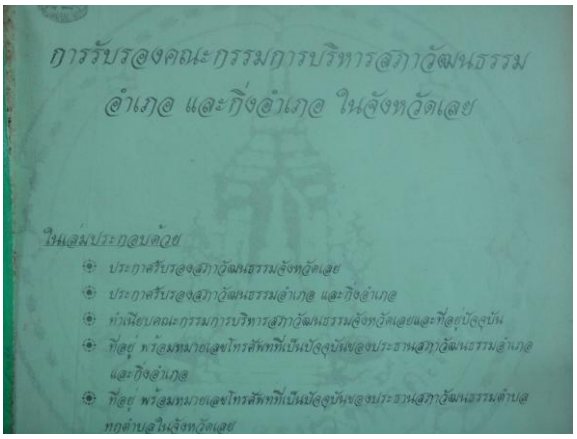

นอกจากนั้นสภา วัฒนธรรม จังหวัดเลย ได้จัดดำเนินโครงการ พัฒนาศักยภาพเครือข่ายวัฒนธรรมจังหวัดเลยอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรภาครัฐ (หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาครัฐอื่นๆ)
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรสาธารณประโยชน์ (สมาคม/มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรสื่อมวลชน และองค์กรการกุศล ชมรม กลุ่ม และอื่นๆ)
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรชุมชน (องค์กรวิชาชีพ องค์กรศาสนา กลุ่มอาสาสมัคร/จิตอาสา และกลุ่มที่รวมตัวตามธรรมชาติในลักษณะต่างๆ)
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรธุรกิจ (สภา/หอการค้า/ชมรม/สมาคมทางธุรกิจ บริษัท ห้าง ร้าน ธนาคาร โรงแรม และอื่นๆ และสหกรณ์ หรือองค์กรธุรกิจรูปแบบอื่นๆ)
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรวิชาการ (โรงเรียน/สถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรม หอวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และอื่นๆ และองค์กรวิชาการอื่นๆ)

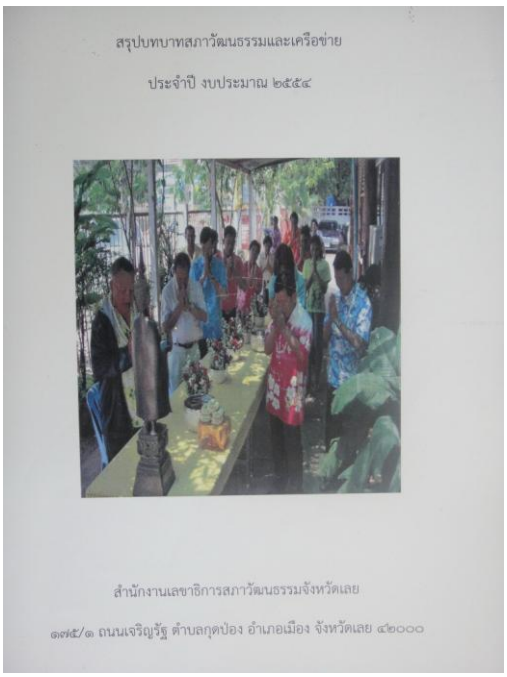

(๓) ธรรมนูญสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย เป็นธรรมนูญที่ เกิดจากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคีสมาชิก ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้เป็นไปตามหลักนิติธรรม ยึดหลักความรับผิดชอบ ได้เผยแพร่ไปยังเครือข่ายภาคีสมาชิกอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ผู้แทนเครือข่ายภาคีสมาชิกยอมรับและปฏิบัติตาม และ สภาวัฒนธรรม จังหวัดเ ลยได้ปฏิบัติตามธรรมนูญของสภาวัฒนธรรมอย่างเคร่งครัด

(๔) การประชุมสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารเป็นประจำ โดยมีกรรมการมาประชุม กันอย่างพร้อมเพรียง เป็นไปตามธรรมนูญสภาวัฒนธรรม มีการกำหนดและพิจารณาต ามระเบียบวาระการประชุม ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และมติการประชุมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) การพัฒนาสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย จัดให้มีการพัฒนาสภาวัฒนธรรมจังหวัดอย่างสม่ำเสมอ กล่าวคือ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจจนเกิดการเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานวัฒนธรรม การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวกันดำเนินกิจกรรมวัฒนธรรมตามความถนัดความสามารถอย่างอิสระและหลากหลาย การเปิดโอกาสโดยจัดเวทีจัดช่องทางให้ภาคีสมาชิกสามารถติดต่อสื่อสารให้เข้าใจ ร่วมกันได้ ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดให้มีการศึกษา ค้นคว้ารวบรวมภูมิปัญญา ตลอดจนนำออกเผยแพร่และถ่ายทอด จัดให้มีการศึกษาวัฒนธรรมต่างๆ แล้วนำมาเผยแพร่แลกเปลี่ยนกัน จัดให้มีการศึกษาวัฒนธรรมที่ไหลบ่าตามกระแสโลกาภิวัฒน์เพื่อให้รู้เท่าทัน มีการเลือ กสรรกลั่นกรองวัฒนธรรมวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและวัฒนธรรมใหม่ๆ ด้วยเหตุผลอย่างรอบคอบ เพื่อให้เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันอย่างมากที่สุด มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ภาคีเครือข่ายเกิดการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมร่วมกัน จัดให้ภาคีสมาชิกและประชาชนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในรูปแบบที่

เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การเสวนา พบปะ พูดคุย กันตามโอกาสที่เหมาะสม จัดให้ภาคีสมาชิกมีการศึกษาดูงานการดำเนินงานวัฒนธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีการจัดทำสื่อของสภาวัฒนธรรม และใช้สื่อสารมวลชนของท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุท้องถิ่น มาใช้สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานวัฒนธรรม

การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย เป็นการ “ระเบิดจากข้างใน” ของปัจจัยภายในของสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย เอง ซึ่งได้ส่งผล ให้สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การฟื้นฟูวัฒนธรรม การพัฒนาวัฒนธรรม การสร้างสรรค์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรม และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลการดำเนินงานวัฒนธรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ และ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดเลย และหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น ปัจจัยภายในสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย จึงเป็นแกนกลาง สำคัญ (ไข่แดง) ของการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย ดังภาพ ๑๐

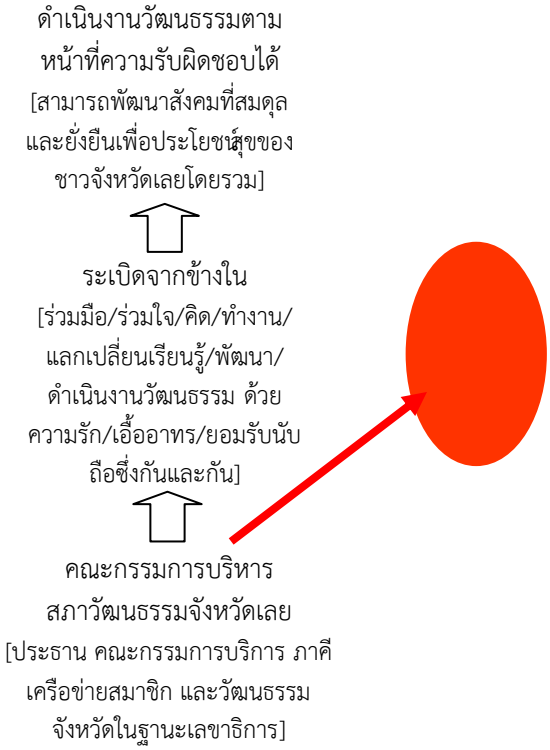

ภาพ ๑๐ ปัจจัยภายในสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยที่เป็นแกนกลางสำคัญ (ไข่แดง) ในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

๑.๖.๒ ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

๑) ทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดเลย

เมืองเลยเป็นเมืองโบราณ มีหลักฐานทางโบราณคดีที่แสดงว่ามีคนมาอาศัยอยู่ตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์แล้ว เช่น ภาพเขียนบริเวณผาถ้ำ เครื่องมือหิน เครื่องปั้นดิ นเผา เป็นต้น นอกจากนั้นพ่อขุนบางกลางท่าวและพ่อขุนผาเมืองเป็นหัวหน้า นำไพร่พลข้ามนำน้ำเหืองแล้วเดินตามลำน้ำหมันมาตั้งชุมชนเป็นหมู่บ้านเก่า (ตำบลนาหอในปัจจุบัน) พ่อขุนผาเมืองได้ตั้งเมืองด่านขวาแล้วอพยพไปทางใต้ไปสร้างเมือง เมืองสุดท้ายคือเมืองราด ส่วนพ่อ ขุนบางกลางท่าวมาตั้งเมืองด่านซ้าย แล้วจึงไปสร้างเมืองบางยาง และในแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ สมัยกรุงศรีอยุธยาทรงทำสัญญาทางพระราชไมตรีกับพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช แห่งกรุงศรีสตนาคนหุตอันเนื่องจากการรุกรานของพม่า และ ได้ร่วมกันสร้างพระเจดีองค์หนึ่งขึ้นที่เมืองด่ านซ้าย คือเจดีย์ศรีสองรัก ซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่เอื้อต่อการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย ดังนั้น ทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดเลย จึงมีส่วนสนับสนุนอย่างสำคัญในการส่งเสริม /สนับสนุน และกระตุ้นให้ สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย สามารถดำเนินการตามหน้าที่ความรับผิดชอบได้ อย่างมีประสิทธิภาพจนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสภาวัฒนธรรม และเป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ในการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่น และจังหวัดอย่างแท้จริง เพื่อผลในการพัฒนาสังคมที่สมดุลและยั่งยืนเพื่อประโยชน์สุขของท้องถิ่นและของชาวจังหวัดเลยโดยรวม

๒) การได้รับการสนับสนุนจากพื้นที่/ท้องถิ่น

(๑) ด้านงบประมาณ

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากพื้นที่/ท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่อง

(๒) ด้านวิชาการ

สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากพื้นที่ / ท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมจังหวัดขึ้น จนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเลย (มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย) เครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคธุรกิจ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญา และปราชญ์ท้องถิ่น

(๓) ด้านบุคลากร

สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย ได้รับการสนับสนุน บุคลากร จากพื้นที่ / ท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมจังหวัดขึ้นจนถึงปัจจุบัน

(๔) ด้านการบริหารจัดการ

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยได้รับการสนับสนุนการบริหารจัดการจากพื้นที่/ท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมจังหวัดขึ้นจนถึงปัจจุบัน

๓) การได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

(๑) ด้านงบประมาณ

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรม ส่งเสริมวัฒนธรรม มาอย่างต่อเนื่อง มาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมจังหวัดขึ้นจนถึงปัจจุบัน ทั้งที่เป็นงบประมาณที่จัดสรรให้เป็นรายปี (ทั้งที่เป็นงบประจำและโครงการพิเศษ) และเงินกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย

(๒) ด้านวิชาการ

สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจาก กระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรม จังหวัดขึ้นจนถึงปัจจุบัน

(๓) ด้านบุคลากร

สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย ได้รับการสนับสนุนบุคลากรจาก กระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริ มวัฒนธรรม มาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมจังหวัดขึ้นจนถึงปัจจุบัน

(๔) ด้านการบริหารจัดการ

สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย ได้รับการสนับสนุน การบริหารจัดการ จากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวั ฒนธรรม จังหวัดขึ้นจนถึงปัจจุบัน

นอกจากการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย จะเป็นการ “ระเบิดจากข้างใน ” ของปัจจัยภายในของสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย เองแล้ว ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเห็นคุณค่าและความสำคัญของทุนทางวัฒนธรรมของจังหวัดเลยและท้องถิ่นต่างๆ และท้องที่/ท้องถิ่น และหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ก็มีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น สร้างโอกาส และอื่นๆ ทั้งในส่วนของการกำหนดนโ ยบาย การสนับสนุนงบประมาณ วิชาการ บุคลากร การบริหารจัดการ และอื่นๆ ซึ่งได้ส่งผลให้ สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลยเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การฟื้นฟูวัฒนธรรม การพัฒนาวัฒนธรรม การสร้างสรรค์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรม และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลการดำเนินงานวัฒนธรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ และ ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดเลย และหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย จึงเป็นพี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น สร้างโอกาส ประคับประคอง โอบอุ้ม และอื่นๆ (ไข่ขาวและเปลือกไข่) ของการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย ดังภาพ ๑๑

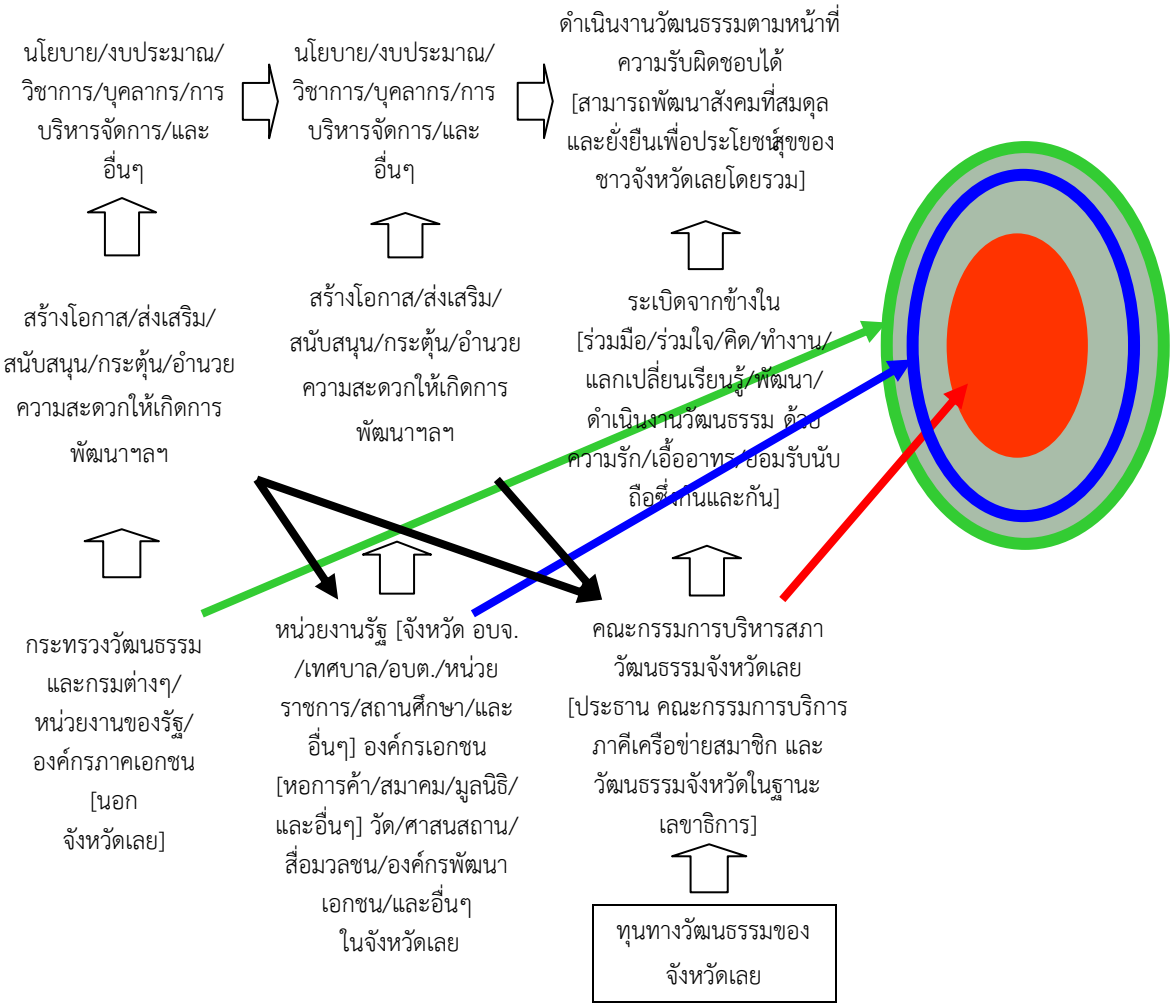

ภาพ ๑๑ ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยที่มีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น สร้างโอกาส และอื่นๆ(ไข่ขาวและเปลือกไข่) ในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมจังหวัดเลย

๒. สภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

๒.๑ สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย ปัจจุบันมี พ่อเจ้ากวน (นายถาวร เชื้อบุญมี) เป็นที่ปรึกษา นายชวลิต พรหมรักษา นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลด่านซ้าย เป็นประธานสภา นายสันติภพ เชื้อบุญมีรองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลด่านซ้าย เป็นรองประธานสภา ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารสภาจากกลุ่มเครือข่ายเบญจภาคี จำนวน ๒๕ คน มีประธานสภาวัฒนธรรมตำบลทุกตำบลเป็นกรรมการ โดยมีวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย (นายอนันต์ มงคลเดช) ปฏิบัติหน้าที่กรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการบริหาร

๒.๒ สภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายมีสภาพการณ์และบทเรียน การดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งถึงปัจจุบัน ที่ได้ดำเนินการอยู่จริง ทั้งที่ดำเนินการผ่านมาแล้วและกำลังดำเนินการอยู่

๒.๒.๑ มีการวิจัยวัฒนธรรม คือ มีการสำรวจ ศึกษา สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อประโยชน์ในทางวัฒนธรรม

๒.๒.๒ มีการพิทักษ์รักษาและธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

๒.๒.๓ มีการเลือกสรรวัฒนธรรมที่สูญหายหรือกำลังเสื่อมสลายมาทำให้มีความหมายและมีความสำคัญ

๒.๒.๔ มีการริเริ่มสร้างสรรค์ และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยยังคงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทย

๒.๒.๕ มีการถ่ายทอดวัฒนธรรม โดยนำวัฒนธรรมที่ผ่านการเลือกสรรกลั่นกรองแล้วไปใช้ในกระบวนการให้การศึกษา

๒.๒.๖ มีการสนับสนุ นให้บุคคลหรือหน่วยงานสามารถจัดกิจกรรมวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๒.๒.๗ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้มีโอกาสแสดงออกและพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ

๒.๒.๘ มีการส่งเสริ มสนับสนุนให้บุคคลและหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

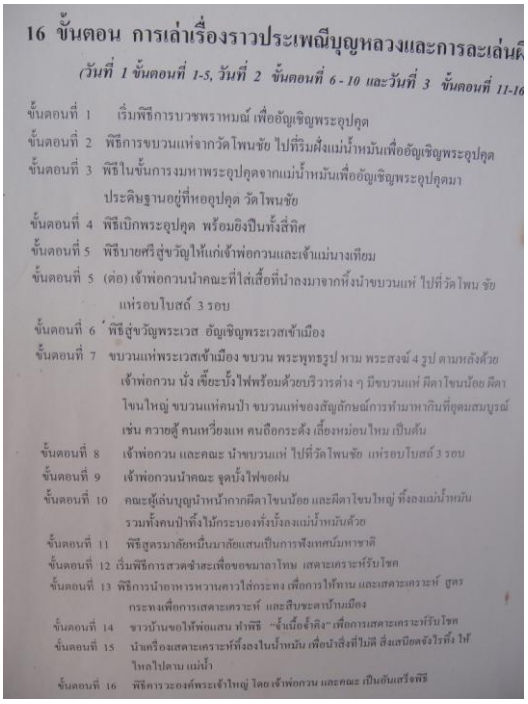

16 ขั้นตอน การเล่าเรื่องราวประเพณีบุญหลวงและการละเล่นผี

(วันที่ 1 ขั้นตอนที่ 1-5, วันที่ 2 ขั้นตอนที่ 6 - 10 และวันที่ 3 ขั้นตอนที่ 11-16

ขั้นตอนที่ 1 เริ่มพิธีการบวชพราหมณ์ เพื่ออัญเชิญพระอุปคุต

ขั้นตอนที่ 2 พิธีการขบวนแห่จากวัดโพนชัย ไปที่ริมฝั่งแม่น้ำหมันเพื่ออัญเชิญพระอุปคุต

ขั้นตอนที่ 3 พิธีในขั้นการงมหาพระอุปคุตจากแม่น้ำหมันเพื่ออัญเชิญพระอุปคุตมา ประดิษฐานอยู่ที่หออุปคุต วัดโพนชัย

ขั้นตอนที่ 4 พิธีเบิกพระอุปคุต พร้อมยิงปืนทั้งสี่ทิศ

ขั้นตอนที่ 5 พิธีบายศรีสู่ขวัญให้แก่เจ้าพ่อกวนและเจ้าแม่นางเทียม

ขั้นตอนที่ 5 (ต่อ) เจ้าพ่อกวนนำคณะที่ใส่เสื้อที่นำลงมาจากทั้งนำขบวนแห่ ไปที่วัดโพน ชัย แห่รอบโบสถ์ 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 6 พิธีสู่ขวัญพระเวส อัญเชิญพระเวสเข้าเมือง

ขั้นตอนที่ 7 ขบวนแห่พระเวสเข้าเมือง ขบวน พระพุทธรูป หาม พระสงฆ์ 4 รูป ตามหลังด้วย เจ้าพ่อกวน นั่ง เขี้ยะบั้งไฟพร้อมด้วยขบริวารต่าง ๆ มีขบวนแห่ ผีตาโขนน้อย ผีตาโขนใหญ่ ขบวนแห่คนป่า ขบวนแห่ของสัญลักษณ์การทำมาหากินที่อุดมสมบูรณ์ เช่น ควายตู้ คนเหวี่ยงแห คนถือกระด้ง เลี้ยงหม้อนไหม เป็นต้น

ขั้นตอนที่ 8 เจ้าพ่อกวน และคณะ นำขบวนแห่ ไปที่วัดโพนชัย แห่รอบโบสถ์ 3 รอบ

ขั้นตอนที่ 9 เจ้าพ่อกวนนำคณะ จุดบั้งไฟขอฝน

ขั้นตอนที่ 10 คณะผู้เล่นบุญนำหน้ากากผีตาโขนน้อย และผีตาโขนใหญ่ ทิ้งลงแม่น้ำหมัน รวมทั้งคนป่าทิ้งไม้กระบองทิ้งบั้งลงแม่น้ำหมันด้วย

ขั้นตอนที่ 11 พิธีสูตรมาลัยหมื่นมาลัยแสนเป็นการฟังเทศน์มหาชาติ

ขั้นตอนที่ 12 เริ่มพิธีการสวดชำสะเพื่อขอขมาลาโทษ เสตาะเคราะห์รับโชค

ขั้นตอนที่ 13 พิธีการนำอาหารหวานคาวใส่กระทง เพื่อการให้ทาน และเสตาะเคราะห์ สูตรกระทงเพื่อการเสตาะเคราะห์ และสืบชะตาบ้านเมือง

ขั้นตอนที่ 14 ชาวบ้านขอให้พ่อแสน ทำพิธี "ล้างเนื้อล้างคิง" เพื่อการเสตาะเคราะห์รับโชค

ขั้นตอนที่ 15 นำเครื่องเสตาะเคราะห์ทั้งลงในน้ำหมัน เพื่อนำสิ่งที่ไม่ดี สิ่งเสนียดจัญไรทั้ง ให้ไหลไปตาม แม่น้ำ

ขั้นตอนที่ 16 พิธีคารวะองค์พระเจ้าใหญ่ โดย เจ้าพ่อกวน และคณะ เป็นอันเสร็จพิธี

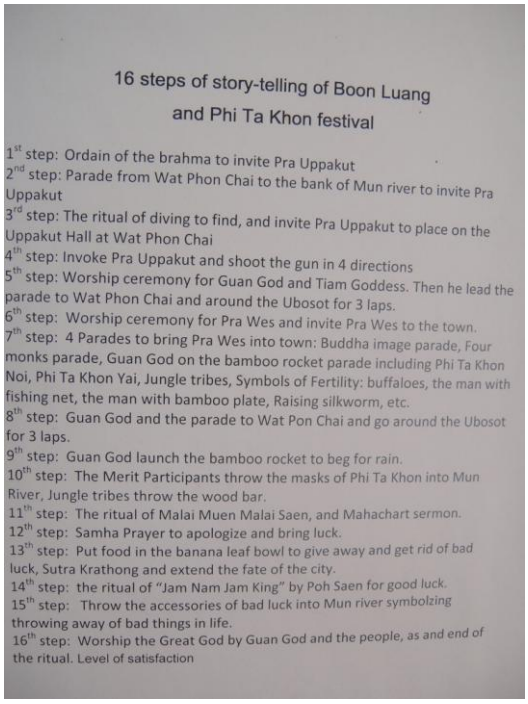

16 steps of story-telling of Boon Luang and Phi Ta Khon festival

1st step: Ordain of the brahma to invite Pra Uppakut
2nd step: Parade from Wat Phon Chai to the bank of Mun river to invite Pra Uppakut
3rd step: The ritual of diving to find, and invite Pra Uppakut to place on the Uppakut Hall at Wat Phon Chai
4th step: Invoke Pra Uppakut and shoot the gun in 4 directions
5th step: Worship ceremony for Guan God and Tiam Goddess. Then he lead the parade to Wat Phon Chai and around the Ubosot for 3 laps.
6th step: Worship ceremony for Pra Wes and invite Pra Wes to the town.
7th step: 4 Parades to bring Pra Wes into town: Buddha image parade, Four monks parade, Guan God on the bamboo rocket parade including Phi Ta Khon Noi, Phi Ta Khon Yai, Jungle tribes, Symbols of Fertility: buffaloes, the man with fishing net, the man with bamboo plate, Raising silkworm, etc.
8th step: Guan God and the parade to Wat Pon Chai and go around the Ubosot for 3 laps.
9th step: Guan God launch the bamboo rocket to beg for rain.
10th step: The Merit Participants throw the masks of Phi Ta Khon into Mun River, Jungle tribes throw the wood bar.
11th step: The ritual of Malai Muen Malai Saen, and Mahachart sermon.
12th step: Samha Prayer to apologize and bring luck.
13th step: Put food in the banana leaf bowl to give away and get rid of bad luck, Sutra Krathong and extend the fate of the city.
14th step: the ritual of "Jam Nam Jam King" by Poh Saen for good luck.
15th step: Throw the accessories of bad luck into Mun river symbolzing throwing away of bad things in life.
16th step: Worship the Great God by Guan God and the people, as and end of the ritual. Level of satisfaction

๒.๒.๙ มีการจัดเก็บ วิเคราะห์ ตีความหมายความรู้ทางวัฒนธรรม เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาทางวัฒนธรรม หรือเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

๒.๓ สภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การตั้งสภาวัฒนธรรม โดยสามารถทำให้

๒.๓.๑ เกิดการรวมตัวจัดตั้งองค์กรชุมชนของประชาชนในท้องถิ่นทั้งในระดับหมู่บ้าน ตำบล (ครบทั้ง ๙ ตำบล) เพื่อดำเนินกิจการทางวั ฒนธรรมให้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

๒.๓.๒ เกิดการรวมพลังระหว่างองค์กร ชุมชน ในท้องถิ่นต่างๆ เข้าด้วยกันในลักษณะของเครือข่ายทางวัฒนธรรมที่มีการติดต่อสื่อสาร พบปะ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ตลอดจนแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่างๆ ซึ่งกันและกัน ระหว่างเครือข่ายอย่างกว้างขวาง

๒.๓.๓ เกิดการระดมสรรพกำลังในระดับอำเภอ ตำบลเพื่อขับเคลื่อนผลักดันการดำเนินงานวัฒนธรรมใน จังหวัดเลยให้สามารถดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนสืบไป

๒.๓.๔ เกิดวัฒนธรรมประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น ให้ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งและจะนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศชาติในที่สุด

๒.๓.๕ เกิดหน่วยงานด้านวัฒนธรรมของประชาชนในท้องถิ่นที่เชื่อมประสานกับหน่วยงานภาครัฐได้อย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพ

๒.๔ ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย

๒.๔.๑ ปัจจัยภายในสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย

๑) ปัจจัยบุคคล: ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย

ประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย คนปัจจุบันมี นายชวลิต พรหมรักษา เป็นชาว อำเภอด่านซ้าย โดยกำเนิด เป็น ผู้ที่มีความสนใจและเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานวัฒนธรรมในการสร้ างความรัก ความความภูมิใจ และความอยู่ดีมีสุขของชาว อำเภอด่านซ้าย ได้โดยเฉพาะเรื่องผ้าทอพื้นเมืองลอง เคยได้ได้รางวัลระดับชาติและนานาชาติหลายครั้ง จนได้รับการยอมรับ อย่างกว้างขวางทั้งในระดับท้องถิ่น จังหวัด ชาติ และนานาชาติ จึงอาสามารับผิดชอบการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย

นายชวลิต พรหมรักษาประธานสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายมี คุณลักษณะของผู้บริหารงานวัฒนธรรม กล่าวคือ ๑) เป็นผู้ที่สามารถประสานและขอความร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ๒) เป็นผู้ที่สามารถระดมความคิด ความรู้ และทรัพยากรมาใช้ในการดำเนิ นงานวัฒนธรรมได้ ๓) เป็นผู้ที่ทำงานด้วยความเสียสละ ๔) เป็นผู้ที่มีความตั้งใจจริงในการทำงานวัฒนธรรม ๕) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มในการทำงานวัฒนธรรม ๖) เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับในคุณงามความดี ๗) เป็นผู้ที่ได้รับการเคารพยกย่องจากประชาชน ๘) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมเป็นอย่างดี ๙) มีความรู้ /มีเจตคติที่ดีและเห็นคุณค่างานวัฒนธรรมเป็นอย่างดี และมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานวัฒนธรรม

๒) ปัจจัยองค์กร

(๑) คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย และวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย(นายอนันต์ มงคลเดช) ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการบริหาร

สภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายมีคณะกรรมการบริหารสภาที่มาจากการเลือกตั้งจากกลุ่มเครือข่ายภาคีสมาชิกทั้ง ๕ กลุ่ม จำนวน ๒๕ คน โดยมีพ่อเจ้ากวน (นายถาวร เชื้อบุญมี) เป็นที่ปรึกษา นายชวลิต พรหมรักษา นายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลด่านซ้ายเป็นประธานสภา นายสันติภพ เชื้อบุญมีรองนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลด่านซ้าย เป็นรองประธานสภา ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารสภาจากกลุ่มเครือข่ายเบญจภาคี จำนวน๒๕ คน มีประธานสภาวัฒนธรรมตำบลทุกตำบลเป็นกรรมการ โดยมีวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย (นายอนันต์ มงคลเดช) ปฏิบัติหน้าที่กรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย และตำบลต่างๆ (ทุกตำบล) ทำงานอย่างจริงจัง ด้วยความทุ่มเท มีการขยายเครือข่ายภาคีสมาชิกออกไปอย่างกว้างขวางและเชื่อมโยงกัน มีการขยายเครือข่ายภาคีสมาชิกออกไปทั้งแนวตั้งและแนวนอน จนสามารถถักทอกันได้อย่างแข็งแรง มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่ายภาคีสมาชิกต่างๆ ได้ประสานเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างพร้อมเพรียงและไปในทิศทางเดียวกัน มีประสบการณ์ที่หลากหลาย ที่พร้อมจะร่วมมือร่วมใจกัน มาร่วมกันคิดร่วมกันทำงาน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิด ประสบการณ์ จนก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้และการดำเนินงานวัฒนธรรมของ จังหวัดเลย ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่มีคุณค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินงานวัฒ นธรรม จนสามารถทำให้สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การฟื้นฟูวัฒนธรรม การพัฒนาวัฒนธรรม การสร้างสรรค์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรร ม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรม และ การเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลการดำเนินงานวัฒนธรรมขององค์กรภาคีและเครือข่าย

วัฒนธรรมต่างๆ และดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดเลย และหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

(๒) เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรม

สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย มีเครือข่ายภาคีสมาชิกที่มาจากผู้แทนเครือข่ายต่างๆ ที่มีศักยภาพและประสิทธิภาพ สามารถสร้างและขยายภาคีเครือข่ายวัฒนธรรมทั้งในระดับอำเภอและตำบล และการมีส่วนร่วมของประชาชน ผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายวัฒนธรรมทุกระดับที่ได้ผนึกกำลังทำงานประสานกันอย่างสอดคล้อง ถักทอประสานโยงใยยึดเหนี่ยวกันอย่างเหนียวแน่น ทั้งสภาวัฒนธรรมจังหวัด สภาวัฒนธรรมอำเภอ และสภาวัฒนธรรมตำบล ทุกแห่ง ซึ่งได้ก่อให้เกิดการขับเคลื่อน ผลักดั นการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดมา

- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรภาครัฐ (หน่วยงานราชการ เทศบาลตำบลด่านซ้าย และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อื่นๆ และองค์กรภาครัฐอื่นๆ) ได้แก่ อำเภอด่านซ้าย โรงเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นต้น
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรสาธารณประโยชน์ (สมาคม/มูลนิธิ องค์กรสาธารณประโยชน์ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรสื่อมวลชนและองค์กรการกุศล ชมรม กลุ่ม และอื่นๆ) ได้แก่ สภาวัฒนธรรมตำบลทุกตำบล เป็นต้น
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรชุมชน (องค์กรวิชาชีพ องค์กรศาสนา กลุ่มอาสาสมัคร /จิตอาสา และกลุ่มที่รวมตัวตามธรรมชาติในลักษณะต่างๆ) ได้แก่ วัดศรีดอนคำ เป็นต้น
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรธุรกิจ (สภา/หอการค้า/ชมรม/สมาคมทางธุรกิจ บริษัท ห้าง ร้าน ธนาคาร โรงแรม และอื่นๆ และสหกรณ์ หรือองค์กรธุรกิจรูปแบบอื่นๆ)
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรวิชาการ (โรงเรียน/สถาบันการศึกษา พิพิธภัณฑ์ ศูนย์วัฒนธรรม หอวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และอื่นๆ และองค์กรวิชาการอื่นๆ) ได้แก่

(๓) ธรรมนูญสภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย เป็นธรรมนูญที่ เกิดจากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคีสมาชิก ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้เป็นไปตามหลักนิติธรรม ยึดหลักความรับผิดชอบ ได้เผยแพร่ไปยังเครือข่ายภาคีสมา ชิกอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ผู้แทนเครือข่ายภาคีสมาชิกยอมรับและปฏิบัติตาม และสภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้ายได้ปฏิบัติตามธรรมนูญของสภาวัฒนธรรมอย่างเคร่งครัด

(๔) การประชุมสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย

สภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบ ริหารเป็นประจำ โดยมีกรรมการมาประชุมกันอย่างพร้อมเพรียง เป็นไปตามธรรมนูญสภาวัฒนธรรม มีการกำหนดและพิจารณาตามระเบียบวาระการประชุม ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และมติการประชุมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) การพัฒนาสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย

สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้ายจัดให้มีการพัฒนาสภาวัฒนธรรม อำเภออย่างสม่ำเสมอ กล่าวคือ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจจนเกิดการเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานวัฒนธรรม การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวกันดำเนินกิจกรรมวัฒนธรรมตาม ความถนัด ความสามารถอย่างอิสระและหลากหลาย การเปิดโอกาสโดยจัดเวทีจัดช่องทางให้ภาคีสมาชิกสามารถติดต่อสื่อสารให้เข้าใจร่วมกันได้ ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดให้มีการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมภูมิปัญญา ตลอดจนนำออกเผยแพร่และถ่ายทอด จัดให้มีการศึกษาวัฒนธรรมต่างๆ แล้วนำมาเผยแพร่แลกเปลี่ยนกัน จัดให้มีการศึกษาวัฒนธรรมที่ไหลบ่าตามกระแสโลกาภิวัฒน์เพื่อให้รู้เท่าทัน มีการเลือกสรรกลั่นกรองวัฒนธรรมวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและวัฒนธรรมใหม่ๆ ด้วยเหตุผลอย่างรอบคอบ เพื่อให้เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันอย่างมากที่สุด มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ภาคีเครือข่ายเกิดการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมร่วมกัน จัดให้ภาคีสมาชิกและประชาชนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การเสวนา พบปะ พูดคุย กันตามโอกาสที่เหมาะสม จัดให้ภาคีสมาชิกมีการศึกษาดูงานการดำเนินงานวัฒนธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีการจัดทำสื่อของสภาวัฒนธรรม และใช้สื่อสารมวลชนของท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุท้องถิ่น มาใช้สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานวัฒนธรรม

การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย เป็นการ “ระเบิดจากข้างใน” ของปัจจัยภายในของสภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้ายเอง ซึ่งได้ส่งผลให้ สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้ายเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การฟื้นฟูวัฒนธรรม การพัฒนาวัฒนธรรม การสร้างสรรค์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรม และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลการดำเนินงานวัฒนธรรมขอ องค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ และ ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดเลย และหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น ปัจจัยภายในสภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย จึงเป็นแกนกลาง สำคัญ (ไข่แดง) ของการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย ดังภาพ ๑๒

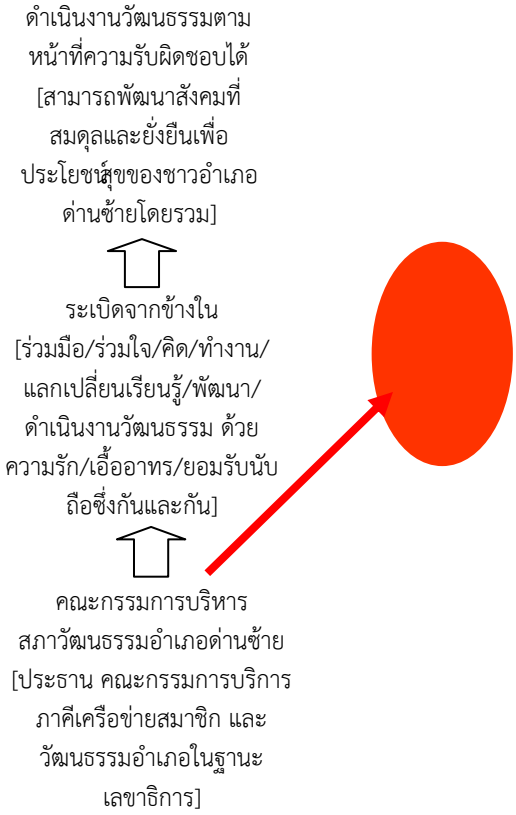

ภาพ ๑๒ ปัจจัยภายในสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายที่เป็นแกนกลางสำคัญ (ไข่แดง) ในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย

๒.๔.๒ ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย

๑) ทุนทางวัฒนธรรมของอำเภอด่านซ้าย

ตามข้อสันนิษฐานทางประวัติศาสตร์ ชาว อำเภอด่านซ้าย เป็น ชาวไทยที่อพยพตามลุ่มน้ำโขง โดยมีพ่อขุนบางกลางท่าวและพ่อขุนผาเมืองเป็นหัวหน้า นำไพร่พลข้ามนำน้ำเหืองแล้วเดินตามลำน้ำหมันมาตั้งชุมชนเป็นหมู่บ้านเก่า (ตำบลนาหอในปัจจุบัน) พ่อขุนผาเมืองได้ตั้งเมืองด่านขวาแล้วอพยพไปทางใต้ไปสร้างเมือง เมืองสุดท้ายคือเมืองราด ส่วนพ่อขุนบางกลางท่าวมาตั้งเมืองด่านซ้าย แล้วจึงไปสร้างเมืองบางยาง

ในแผ่นดินสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ สมัยกรุงศรีอยุธยาทรงทำสัญญาทางพระราชไมตรีกับพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช แห่งกรุงศรีสตนาคนหุตอันเนื่ องจากการรุกรานของพม่า และ ได้ร่วมกันสร้างพระเจดีองค์หนึ่งขึ้นที่เมืองด่านซ้าย คือเจดีย์ศรีสองรัก

นอกจากนั้นชาวอำเภอด่านซ้ายยังมีประเพณีบุญหลวงและการเล่น ผีตาโขน และได้จัดประเพณีบุญหลวงและการเล่นผีตาโขนกันเป็นประจำทุกปีมิได้ขาด

ซึ่งที่กล่าวโดยสังเขปนี้ เป็นทุนทางวัฒนธรรมที่เอื้อต่อ การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย ดังนั้น ทุนทางวัฒนธรรมของ อำเภอด่านซ้ายจึงมีส่วนสนับสนุนอย่างสำคัญในการส่งเสริม /สนับสนุน และกระตุ้นให้ สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้ายสามารถดำเนินการตามหน้าที่ความรับผิดชอบได้อ ย่างมีประสิทธิภาพจนสามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ ของ การ จัด ตั้งสภาวัฒนธรรม และ เป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ในการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อผลในการพัฒนาสังคมที่สมดุลและยั่งยืนเพื่อ ประโยชน์สุขของท้องถิ่นและของชาว อำเภอด่านซ้ายโดยรวม

๒) การได้รับการสนับสนุนจากพื้นที่/ท้องถิ่น

(๑) ด้านงบประมาณ

สภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากเทศบาลตำบลด่านซ้ายอย่างต่อเนื่อง เป็นประจำทุกปี

การจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม

เทศบาลตำบลด่านซ้าย

อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม ได้ดำเนินโครงการภูมิทัศน์วัฒนธรรม เมื่อปีงบประมาณ 2549 ในพื้นที่นำร่อง 12 พื้นที่ รุ่นที่ 1/2549 ได้แก่ จังหวัดน่าน แพร่ สุโขทัย เลย ร้อยเอ็ด อำนาจเจริญ นครสวรรค์ สมุทรสงคราม ประจวบคีรีขันธ์ ยะลา พังงา และระนอง โดยได้จัดเวทีประชาคมการมีส่วนร่วมของชุมชนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาวัฒนธรรมจังหวัด อำเภอและตำบล ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กิจกรรมที่สำคัญ คือ การศึกษาสำรวจภูมิทัศน์วัฒนธรรมใน 12 พื้นที่ การประชุมเชิงปฏิบัติการแนวทางการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม และการจัดทำแผนการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมใน 12 พื้นที่ ผลการดำเนินโครงการครั้งนี้พบว่า ชุมชนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐ ได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในทรัพยากรทางวัฒนธรรมอันเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของแผ่นดิน จึงได้เกิดการร่วมมือในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุง และพัฒนาพื้นที่ด้วยการจัดทำแผนการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมของชุมชนเกิดขึ้น

จังหวัดเลยได้คัดเลือกให้เทศบาลตำบลด่านซ้าย เป็นพื้นที่นำร่องในการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม เนื่องจากมีประวัติศาสตร์วัฒนธรรม ประเพณี ที่มีคุณค่าควรแก่การพัฒนาและรักษามรดกทางวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของประเทศ

แนวทางในการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมของเทศบาลตำบลด่านซ้าย

ตามมติที่ประชุมของคณะทำงานการจัดภูมิทัศน์วัฒนธรรมเทศบาลตำบลด่านซ้าย ได้เห็นชอบแนวทางในการจัดการดังนี้

1. การสะสมองค์ความรู้ และเรียบเรียงข้อมูลทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี

2. การจัดทำโครงการถนนสายวัฒนธรรม (ถนนแก้วอาสา)

3. การจัดทำโครงการสายน้ำประเพณี (ลำน้ำหมัน)

4. การจัดทำเอกสารและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบอย่างกว้างขวาง

5. การจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ทางด้านวัฒนธรรม

6. ดำเนินการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น

7. การส่งเสริมกิจกรรมความรู้ทางด้าน "ภูมิทัศน์วัฒนธรรม" ให้แก่เด็ก นักเรียน และประชาชนทั่วไป

8. ดำเนินการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมให้กลมกลืนไปกับสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

9. ส่งเสริมแนวทางการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมอื่นๆที่แสดงถึงการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ปรับปรุง และพัฒนาทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น

และในการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรมในครั้งนี้จะดำเนินการพัฒนาใน 2 ส่วนไปพร้อมกัน คือ

1. รูปธรรม ได้แก่ ศาสนสถาน การพัฒนาบ้านเรือน สิ่งแวดล้อม และการแต่งกาย เป็นต้น

2. นามธรรม ได้แก่ คติความเชื่อ ขนบธรรมเนียม ภาษา เป็นต้น

(๒) ด้านวิชาการ

สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย ได้รับการสนับสนุนด้านวิชากา รจากพื้นที่/ท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรม อำเภอขึ้นจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก เครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคธุรกิจ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาและปราชญ์ท้องถิ่น

(๓) ด้านบุคลากร

สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้ายได้รับการสนับสนุนบุคลากรจากพื้นที่ / ท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมอำเภอขึ้นจนถึงปัจจุบัน

(๔) ด้านการบริหารจัดการ

สภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายได้รับการสนับสนุนการบริหารจัดการจากพื้นที่/ท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมอำเภอขึ้นจนถึงปัจจุบัน

๓) การได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

(๑) ด้านงบประมาณ

สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มาอย่างต่อเนื่องมา ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมอำเภอขึ้นจนถึงปัจจุบัน ทั้งที่เป็นงบประมาณที่จัดสรรให้เป็นรายปี (ทั้งที่เป็นงบประจำและโครงการพิเศษ) และเงินกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย

(๒) ด้านวิชาการ

สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย ได้รับการสนับสนุนด้านวิชา การจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมอำเภอขึ้นจนถึงปัจจุบัน

(๓) ด้านบุคลากร

สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย ได้รับการสนับสนุนบุคลากรจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมอำเภอขึ้นจนถึงปัจจุบัน

(๔) ด้านการบริหารจัดการ

สภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย ได้รับการสนับสนุน การบริหารจัดการจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรม มาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมอำเภอขึ้นจนถึงปัจจุบัน

นอกจากการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้าย จะเป็นการ “ระเบิดจากข้างใน” ของปัจจัยภายในของสภาวัฒนธรรม อำเภอด่านซ้ายเองแล้ว ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเห็นคุณค่าและความสำคัญของทุนทางวัฒนธรรมของอำเภอด่านซ้ายและท้องถิ่นต่างๆ และท้องที่/ท้องถิ่น และหน่วยงาน/องค์กรต่างๆ ก็มีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น สร้างโอกาส และอื่นๆ ทั้งในส่วนของการกำหนดนโยบาย การสนับสนุนงบประมาณ วิชาการ บุคลากร การบริหารจัดการ และอื่นๆซึ่งได้ส่งผลให้สภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การฟื้นฟูวัฒนธรรม การพัฒนาวัฒนธรรม การสร้างสรรค์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรม และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลการดำเนินงานวัฒนธรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ และ ดำเนินการอื่นๆ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดเลย และหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้นปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายจึงเป็นพี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น สร้างโอกาส ประคับประคอง โอบอุ้ม และอื่นๆ (ไข่ขาวและเปลือกไข่) ของ การ ดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอลอง ดังภาพ ๑๓

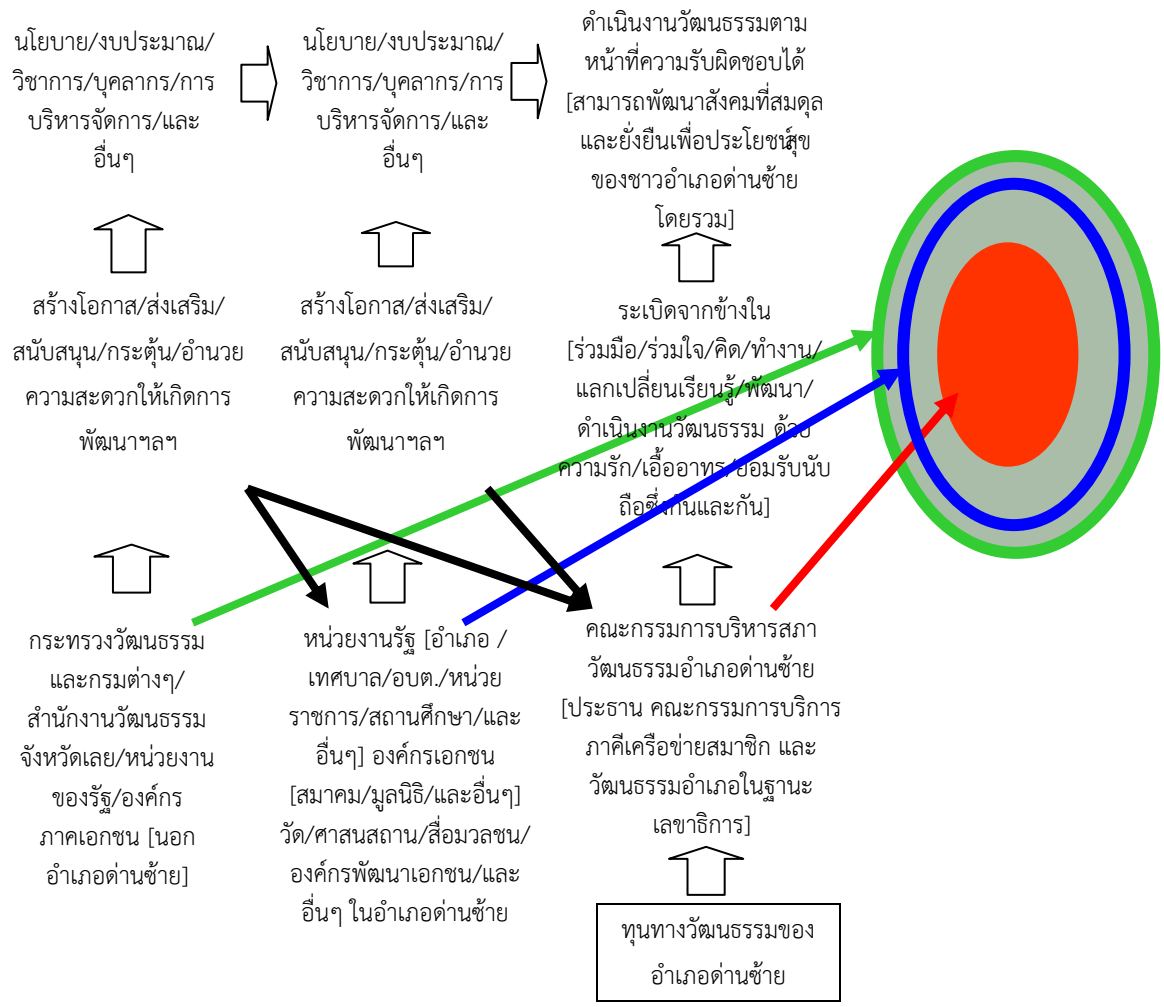

ภาพ ๑๓ ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้ายที่มีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น สร้างโอกาส และอื่นๆ(ไข่ขาวและเปลือกไข่) ในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมอำเภอด่านซ้าย

๓. สภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

๓.๑ สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา ปัจจุบันมีนา ยสมบัติ ชิดทิด กำนันตำบลแสงภา เป็นประธานสภา ประกอบด้วยคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งมีเจ้าอาวาสวัดศรีโพธิ์ชัย เจ้าอาวาสทุกวัดในตำบลแสงภา และปราชญ์ชาวบ้าน คณะกรรมการบริหารสภาที่มาจากการเลือกตั้งจากกลุ่มเครือข่ายเบญจภาคี จำนวน ๓๐ คน มีผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน สมาชิกสภา อบต. ทุกคน ผู้อำนวยการโรงเรียนในตำบลทุกโรงร่วมเป็นกรรมการ และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดผู้ทำหน้าที่วัฒนธรรมอำเภอนาแห้วทำหน้าที่กรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการบริหาร

๓.๒ สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา มีสภาพการณ์และบทเรียน การดำเนินงาน ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งถึงปัจจุบัน ที่ได้ดำเนินการอยู่จริง ทั้งที่ดำเนินการผ่านมาแล้วและกำลังดำเนินการอยู่

๓.๒.๑ มีการวิจัยวัฒนธรรม คือ มีการสำรวจ ศึกษา สังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เพื่อประโยชน์ในทางวัฒนธรรม

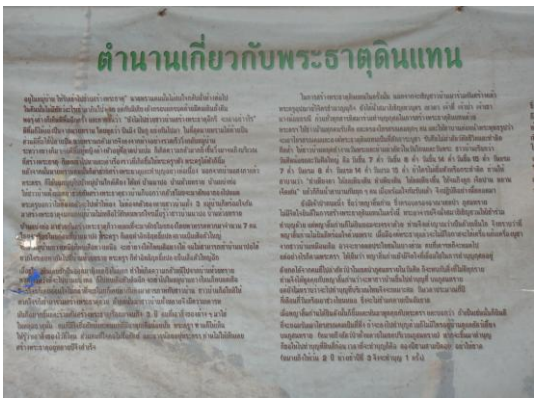

๓.๒.๒ สภาวัฒนธรรมมีการพิทักษ์รักษาและธำรงไว้ ซึ่งวัฒนธรรมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม

๓.๒.๓ มีการเลือกสรรวัฒนธรรมที่สูญหายหรือกำลังเสื่อมสลายมาทำให้มีความหมายและมีความสำคัญ

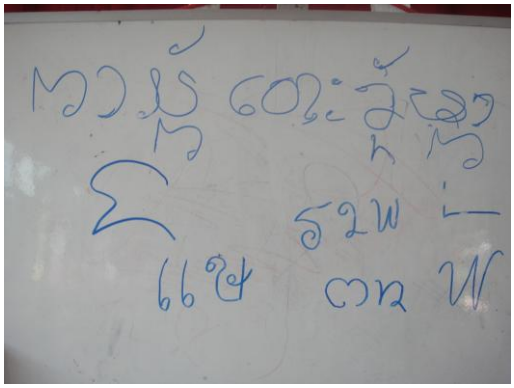

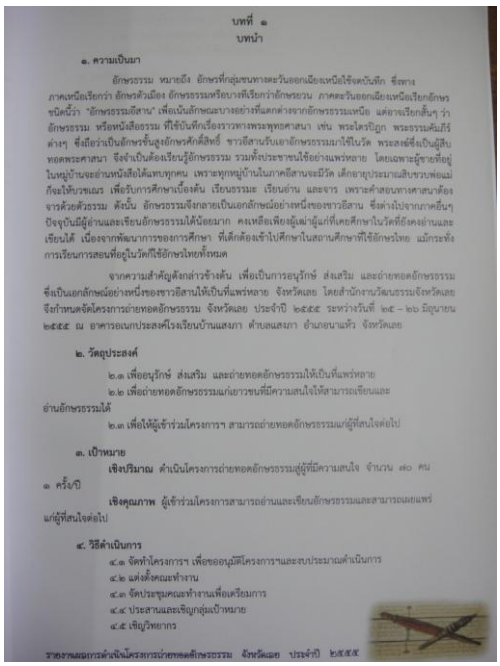

บทที่ ๑
บทนำ

๑. ความเป็นมา

อักษรธรรม หมายถึง อักษรที่กลุ่มชนทางตะวันออกเฉียงเหนือใช้จดบันทึก ซึ่งทางภาคเหนือเรียกว่า อักษรตัวเมือง อักษรธรรมหรือบางทีเรียกว่าอักษรยวน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเรียกอักษรชนิดนี้ว่า "อักษรธรรมอีสาน" เพื่อเน้นลักษณะบางอย่างที่แตกต่างจากอักษรธรรมเหนือ แต่อาจเรียกสั้นๆ ว่า อักษรธรรม หรือหนังสือธรรม ที่ใช้บันทึกเรื่องราวทางพระพุทธศาสนา เช่น พระไตรปิฎก พระธรรมคัมภีร์ต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นอักษรชั้นสูงอักษรศักดิ์สิทธิ์ ชาวอีสานรับเอาอักษรธรรมมาใช้ในวัด พระสงฆ์ซึ่งเป็นผู้สืบทอดพระศาสนา จึงจำเป็นต้องเรียนรู้อักษรธรรม รวมทั้งประชาชนใช้อย่างแพร่หลาย โดยเฉพาะผู้ชายที่อยู่ในหมู่บ้านจะอ่านหนังสือได้แทบทุกคน เพราะทุกหมู่บ้านในภาคอีสานจะมีวัด เด็กอายุประมาณสิบขวบพ่อแม่ก็จะให้บวชเณร เพื่อรับการศึกษาเบื้องต้น เรียนธรรมะ เรียนอ่าน และจาร เพราะคำสอนทางศาสนาต้องจารด้วยตัวธรรม ดังนั้น อักษรธรรมจึงกลายเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาวอีสาน ซึ่งต่างไปจากภาคอื่นๆ ปัจจุบันมีผู้อ่านและเขียนอักษรธรรมได้น้อยมาก คงเหลือเพียงผู้เฒ่าผู้แก่ที่เคยศึกษาในวัดที่อ่ออ่านและเขียนได้ เนื่องจากพัฒนาการของการศึกษา ที่เด็กต้องเข้าไปศึกษาในสถานศึกษาที่ใช้อักษรไทย แม้กระทั่งการเรียนการสอนที่อยู่ในวัดก็ใช้อักษรไทยทั้งหมด

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นการอนุรักษ์ ส่งเสริม และถ่ายทอดอักษรธรรมซึ่งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของชาวอีสานให้เป็นที่แพร่หลาย จังหวัดเลย โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลยจึงกำหนดจัดโครงการถ่ายทอดอักษรธรรม จังหวัดเลย ประจำปี ๒๕๕๕ ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ อาคารอเนกประสงค์โรงเรียนบ้านแสงภา ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม และถ่ายทอดอักษรธรรมให้เป็นที่แพร่หลาย

๒.๒ เพื่อถ่ายทอดอักษรธรรมแก่เยาวชนที่มีความสนใจให้สามารถเขียนและอ่านอักษรธรรมได้

๒.๓ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการฯ สามารถถ่ายทอดอักษรธรรมแก่ผู้ที่สนใจต่อไป

๓. เป้าหมาย

เชิงปริมาณ ดำเนินโครงการถ่ายทอดอักษรธรรมสู่ผู้ที่มีความสนใจ จำนวน ๗๐ คน ๑ ครั้ง/ปี

เชิงคุณภาพ ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถอ่านและเขียนอักษรธรรมและสามารถเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจต่อไป

๔. วิธีดำเนินการ

๔.๑ จัดทำโครงการฯ เพื่อขออนุมัติโครงการฯและงบประมาณดำเนินการ

๔.๒ แต่งตั้งคณะทำงาน

๔.๓ จัดประชุมคณะทำงานเพื่อเตรียมการ

๔.๔ ประสานและเชิญกลุ่มเป้าหมาย

๔.๕ เชิญวิทยากร

รายงานผลการดำเนินโครงการถ่ายทอดอักษรธรรม จังหวัดเลย ประจำปี ๒๕๕๕

บทที่ ๒
ผลการดำเนินการโครงการถ่ายทอดอักษรธรรม จังหวัดเลย ประจำปี ๒๕๕๕

เพื่ออนุรักษ์ ส่งเสริม และถ่ายทอดอักษรธรรมให้เป็นที่แพร่หลาย สู่เยาวชนและผู้ที่มีความสนใจให้สามารถเขียน อ่านอักษรธรรมได้ และสามารถถ่ายทอดอักษรธรรมแก่ผู้ที่สนใจต่อไป จังหวัดเลย โดยสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย จึงกำหนดจัดโครงการถ่ายทอดอักษรธรรม จังหวัดเลย ประจำปี ๒๕๕๕ ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕ ณ อาคารอเนกประสงค์โรงเรียนบ้านแสงภา ตำบลแสงภา อำเภอนาแห้ว จังหวัดเลย มีผู้เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน ๗๐ คน ผลการดำเนินโครงการฯ ดังนี้

วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๕

เวลา ๐๗.๐๐ น. ลงทะเบียน/รับเอกสาร

กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์เพื่อนำไปสู่ความสมานฉันท์

เวลา ๐๙.๐๐ – ๐๙.๓๐ พิธีเปิด โดย นายสัมฤทธิ์ สุภามา วัฒนธรรมจังหวัดเลย
นางสาวนิติยา เสงี่ยมจิตร์ ผู้อำนวยการกลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม กล่าวรายงาน

เวลา ๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น. ความเป็นมาและความสำคัญของอักษรธรรม
พระครูโพธิจริยาภิวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดศรีโพธิ์

เวลา ๑๐.๓๐-๑๒.๐๐ น. การเรียนรู้อักษรธรรมเบื้องต้น
นายสัมฤทธิ์ สุภามา วัฒนธรรมจังหวัดเลย

เวลา ๑๓.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. ตัวอักษรและตัวสระ อักษรธรรม
นายสมบัติ ชิดทิด ผู้เชี่ยวชาญด้านอักษรธรรม

วันอังคารที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๕

เวลา ๐๘.๓๐ – ๐๙.๔๕ ฝึกเขียนและอ่านอักษรธรรม
นายสมบัติ ชิดทิด ผู้เชี่ยวชาญด้านอักษรธรรม

เวลา ๑๐.๑๐ – ๑๒.๐๐ การเขียนคำเป็นอักษรธรรม
นายสมบัติ ชิดทิดผู้เชี่ยวชาญด้านอักษรธรรม

๓.๒.๔ มีการริเริ่มสร้างสรรค์ และปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมให้เหมาะสมกับยุคสมัย โดยยังคงรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทย

๓.๒.๕ มีการถ่ายทอดวัฒนธรรม โดยนำวัฒนธรรมที่ผ่านการเลือกสรรกลั่นกรองแล้วไปใช้ในกระบวนการให้การศึกษา

๓.๒.๖ มีการสนับสนุนให้บุคคลหรือหน่วยงานสามารถจัดกิจกรรมวัฒนธรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓.๒.๗ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลที่มีความรู้ความสามารถพิเศษทางวัฒนธรรมได้มีโอกาสแสดงออกและพัฒนาความรู้ความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ

๓.๒.๘ มีการส่งเสริมสนับสนุนให้บุคคลและหน่วยงานต่างๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

๓.๒.๙ มีการจัดเก็บ วิเคราะห์ ตีความหมายความรู้ทางวัฒนธรรม เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาทางวัฒนธรรม หรือเฝ้าระวังและแก้ไขปัญหาการเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

๓.๓ สภาวัฒนธรรมตำบลแสงภาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การตั้งสภาวัฒน ธรรม โดยสามารถทำให้

๓.๓.๑ เกิดการรวมตัวจัดตั้งองค์กรชุมชนของประชาชนในท้องถิ่น เพื่อดำเนินกิจการทางวัฒนธรรมให้นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง

๓.๓.๒ เกิดการรวมพลังระหว่างองค์กร ชุมชน ในท้องถิ่นต่างๆ เข้าด้วยกันในลักษณะของเครือข่ายทางวัฒนธรรมที่มีการติดต่อสื่อสาร พบปะ แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล ตลอดจนแลกเปลี่ยนทรัพยากรต่างๆ ซึ่งกันและกัน ระหว่างเครือข่ายอย่างกว้างขวาง

๓.๓.๓ เกิดการระดมสรรพกำลังในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบลเพื่อขับเคลื่อนผลักดันการดำเนินงานวัฒนธรรมใน ตำบลแสงภาให้สามารถดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืนสืบไป

๓.๓.๔ เกิดวัฒนธรรมประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น ให้ชุมชนท้องถิ่นเข้มแข็งและจะนำไปสู่ความมั่นคงของประเทศชาติในที่สุด

๓.๓.๕ เกิดหน่วยงานด้านวัฒนธรรมของประชาชนในท้องถิ่นที่เชื่อมประสานกั บหน่วยงานภาครัฐได้อย่างใกล้ชิดและมีประสิทธิภาพ

๓.๔ ปัจจัยที่เอื้อต่อการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา

๓.๔.๑ ปัจจัยภายในสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา

๑) ปัจจัยบุคคล: ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา

ประธานสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภาคนปัจจุบันคือ นายสมบัติ ชิดทิด ซึ่งเป็นชาวบ้านถิ่นโดยกำเนิด ปัจจุบันดำรงตำแหน่งกำนันตำบลแสงภา มีความสนใจและเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานวัฒนธรรมในการสร้างความรัก ความความภูมิใจ และความอยู่ดีมีสุขของชาวบ้านถิ่นได้ จนได้รับการยอมรับให้ มีความสนใจและเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานวัฒนธรรมในกา รสร้างความรัก ความความภูมิใจ และความอยู่ดีมีสุขของชาว ตำบลแสงภา ได้ จึงอาสามารับผิดชอบการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา

นายสมบัติ ชิดทิด ประธานสภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภามี คุณลักษณะ ของผู้บริหารงานวัฒนธรรม กล่าวคือ ๑) เป็นผู้ที่สามารถประสานและขอควา มร่วมมือจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ๒) เป็นผู้ที่สามารถระดมความคิด ความรู้ และทรัพยากรมาใช้ในการดำเนินงานวัฒนธรรมได้ ๓) เป็นผู้ที่ทำงานด้วยความเสียสละ ๔) เป็นผู้ที่มีความตั้งใจจริงในการทำงานวัฒนธรรม ๕) เป็นผู้มีความคิดริเริ่มในการทำงานวัฒนธรรม ๖) เป็นผู้ที่ไ ด้รับการยอมรับในคุณงามความดี

๗) เป็นผู้ที่ได้รับการเคารพยกย่องจากประชาชน ๘) มีความรู้ความเข้าใจเรื่องวัฒนธรรมเป็นอย่างดี ๙) มีความรู้/มีเจตคติที่ดีและเห็นคุณค่างานวัฒนธรรมเป็นอย่างดี และมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงานวัฒนธรรม

๒) ปัจจัยองค์กร

(๑) คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภาและวัฒนธรรมอำเภอนาแห้วในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการบริหาร

สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา มีคณะกรรมการบริหารสภาที่มาจากการเลือกตั้งจากกลุ่มเครือข่ายภาคีสมาชิกทั้ง ๕ กลุ่ม จำนวน ๓๐ คน โดยมีนายสมบัติ ชิดทิด เป็นประธานสภา ประกอบด้วยคณะกรรมการที่ปรึกษาซึ่งมีเจ้าอาวาสวัดทุกวัดในตำบลแสงภา และปราชญ์ชาวบ้าน คณะกรรมการบริหารสภาที่มาจากการเลือกตั้งมีผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน สมาชิกสภา อบต. ทุกคน ผู้อำนวยการโรงเรียนในตำบลทุกโรงร่วมเป็นกรรมการ และ กรรมการจากเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคธุรกิจ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญา และปราชญ์ท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ที่ทำหน้าที่วัฒนธรรมอำเภอนาแห้ว ทำหน้าที่กรรมการและเลขาธิการคณะกรรมการบริหาร

คณะกรรมการบริหารสภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา ทำงานอย่างจริงจังด้วยความทุ่มเท มีการขยายเครือข่ายภาคีสมาชิกออกไปอย่างกว้างขวางและเชื่อมโยงกัน มีการขยายเครือข่ายภาคีสมาชิกออกไปทั้งแนวตั้งและแนวนอน จนสามารถถักทอกันได้อย่างแข็งแรง มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่ายภาคีสมาชิกต่างๆ ได้ประสานเชื่อมโยงกัน เพื่อให้เกิดพลังในกา ร ดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นได้อย่างพร้อมเพรียง และไปในทิศทางเดียวกัน มีประสบการณ์ที่หลากหลาย ที่พร้อมจะร่วมมือร่วมใจกัน มาร่วมกันคิด ร่วมกันทำงาน โดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิด ประสบการณ์ จนก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้และการดำเนินงานวัฒนธรรมของ จังหวัดเลย ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่มีคุณค่าและมีประโยชน์อย่างยิ่งในการดำเนินงานวัฒนธรรม จนสามารถ ทำให้สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย เป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมของ

องค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การฟื้นฟูวัฒนธรรม การพัฒนาวัฒนธรรม การสร้างสรรค์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรม และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลการดำเนินงานวัฒนธรรมของอ งค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ และ ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดเลย และหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง

(๒) เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรม

สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา มีเครือข่ายภาคีสมาชิกที่มาจากผู้แทนเครือข่ายต่างๆ

สำนักงานวัฒนธรรม ตำบลแสงภา ได้วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลให้การดำเนินงานวัฒนธรรมของ ตำบลแสงภา ประสบผลสำเร็จ ว่ามาจากศักยภาพและประสิทธิภาพของชาวบ้านและองค์กรเครือข่ายวัฒนธรรมในตำบล การสร้างและขยายภาคีเครือข่ายวัฒนธรรมในระดับตำบล และการมีส่วนร่วมของป ระชาชนผู้เป็นเจ้าของวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเครือข่ายวัฒนธรรมทุกระดับที่ได้ผนึกกำลังทำงานประสานกันอย่างสอดคล้อง ถักทอประสานโยงใยยึดเหนี่ยวกันอย่างเหนียวแน่น ซึ่งได้ก่อให้เกิดการขับเคลื่อน ผลักดันการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตลอดมา

- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรภาครัฐ (หน่วยงานราชการ เทศบาลตำบลแสงภา และองค์กรภาครัฐอื่นๆ)
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรสาธารณประโยชน์
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์ กรชุมชน (องค์กรวิชาชีพ องค์กรศาสนา กลุ่มอาสาสมัคร /จิตอาสา และกลุ่มที่รวมตัวตามธรรมชาติในลักษณะต่างๆ) ได้แก่ วัดในตำบลทุกวัด เป็นต้น
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์กรธุรกิจ
- เครือข่ายภาคีสมาชิกสภาวัฒนธรรมที่มาจากองค์ก รวิชาการ (โรงเรียนในตำบลทุกโรง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน และอื่นๆ)

(๓) ธรรมนูญสภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภาเป็นธรรมนูญที่ เกิดจากการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาคีสมาชิก ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรม มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้เป็นไปตามหลักนิติธรรม ยึดหลักความรับผิดชอบ ได้เผยแพร่ไปยังเครือข่ายภาคีสมาชิกอย่างกว้างขวางและทั่วถึง ผู้แทนเครือข่ายภาคีสมาชิกยอมรับและปฏิบัติตาม และ สภาวัฒนธรรม จังหวัดเลย ได้ปฏิบัติตามธรรมนูญของสภาวัฒนธรรมอย่างเคร่งครัด

(๔) การประชุมสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา

สภาวัฒนธรรมจังหวัดเลยจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารเป็นประจำ โดยมีกรรมการมาประชุม กันอย่างพร้อมเพรียง เป็นไปตามธรรมนูญสภาวัฒนธรรม มีการกำหนดและพิจารณาตามระเบียบวาระการประชุม ด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นธรรม มีประสิทธิภาพ และมติการประชุมสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) การพัฒนาสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา

สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา จัดให้มีการพัฒนาสภาวัฒนธรรม ตำบลอย่างสม่ำเสมอ กล่าวคือ มีการสร้างความรู้ความเข้าใจจนเกิดการเห็นคุณค่าและความสำคัญของงานวัฒนธรรม การส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการรวมตัวกันดำเนินกิจกรรม วัฒนธรรมตามความถนัดความสามารถอย่างอิสระและหลากหลาย การเปิดโอกาสโดยจัดเวทีจัดช่องทางให้ภาคีสมาชิกสามารถติดต่อสื่อสารให้เข้าใจร่วมกันได้ ให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดให้มีการศึกษา ค้นคว้ารวบรวมภูมิปัญญา ตลอดจนนำออกเผยแพร่และถ่ายทอด จัดให้มีการศึก ษาวัฒนธรรมต่างๆ แล้วนำมาเผยแพร่แลกเปลี่ยนกัน จัดให้มีการศึกษาวัฒนธรรมที่ไหลบ่าตามกระแสโลกาภิวัฒน์เพื่อให้รู้เท่าทัน มีการเลือกสรรกลั่นกรองวัฒนธรรมวัฒนธรรมต่างๆ ทั้งภูมิปัญญาดั้งเดิมและวัฒนธรรมใหม่ๆ ด้วยเหตุผลอย่างรอบคอบ เพื่อให้เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกันอย่างมากที่สุด มีการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมทางวัฒนธรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ภาคีเครือข่ายเกิดการเรียนรู้จากการจัดกิจกรรมร่วมกัน จัดให้ภาคีสมาชิกและประชาชนมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การเสวนา พบปะ พูดคุย กันตามโอกาสที่เหมาะสม จัดให้ภาคีสมาชิกมีการศึกษาดูงานการดำเนินงานวัฒนธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน และมีการจัดทำสื่อของสภาวัฒนธรรม และใช้สื่อสารมวลชนของท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุท้องถิ่น มาใช้สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานวัฒนธรรม

การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภาเป็นการ “ระเบิดจากข้างใน” ของปัจจัยภายในของสภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภาเอง ซึ่งได้ส่งผลให้ สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภาเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่าย การดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การฟื้นฟูวัฒนธรรม การพัฒนาวัฒนธรรม การสร้างสรรค์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรม และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิจกรรม และผลการดำเนินงานวัฒนธรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒน ธรรมต่างๆ และ ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดเลย และหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น ปัจจัยภายในสภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา จึงเป็นแกนกลาง สำคัญ (ไข่แดง) ของการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา ดังภาพ ๑๔

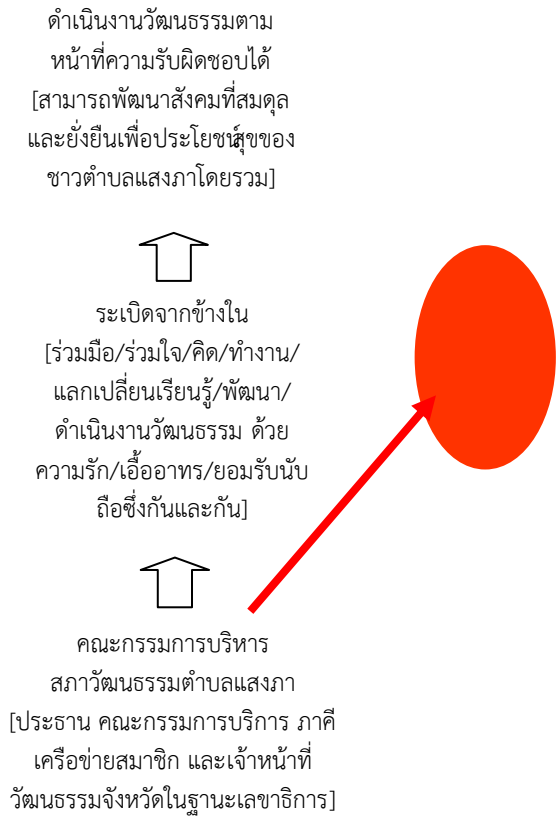

ภาพ ๑๔ ปัจจัยภายในสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภาที่เป็นแกนกลางสำคัญ (ไข่แดง) ในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา

๓.๔.๒ ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา

๑) ทุนทางวัฒนธรรมของตำบลแสงภา

สันนิษฐานว่า ชุมชนแสงภาเป็นชุมชนเก่าแก่มีอายุกว่า ๔๐๐ ปี ผู้ริเริ่มตั้งหมู่บ้านเป็นพราน ๔ คน ที่เดินทางล่าสัตว์มาจากเวียงจันทร์ ประเทศสาธารณรัฐประชาชนลาว จนมาเห็นว่ามีทำเลที่ดีเหมาะแก่การทำไร่ทำนา เพราะมีแม่น้ำไหลผ่าน ๒ สาย คือแม่น้ำพาและแม่น้ำแพร่ จึงได้ตั้งหลักฐานเป็นหมู่บ้าน เรียกชื่อว่าบ้านเชียงพา (และได้กลายเป็นบ้านแสงพา และเป็นแสงภาในปัจจุบัน) หลังจากนั้นได้ตั้งวัดศรีโพธิ์ชัยขึ้น เมื่อ ปี พ .ศ.๒๐๙๐ นอกจากนั้นยังมีตำนานเกี่ยวกับพระธาตุดินแทน ว่าพระครูอุปฌาย์วิจิตรชำนาญนุกิจ ได้นำชาวบ้านสร้างพระธาตุดินแทนขึ้น และให้ชาวบ้านถือรับศีล ครองไตรสรณคมณ และนั บถือพระธาตุดินแทนเป็นที่พึ่ง โดยในวันศีลน้อยศีลใหญ่ (วันพระวันโกน) ชาวบ้านทุกคนจะปฏิบัติศีลห้าอย่างเคร่งครัด และให้ทำบุญที่พระธาตุดินแทน “สองปีฮามสามปีคอบ ” (หมายถึงให้เว้น ๒ ปี เข้าปีที่ ๓ จึงทำบุญ ๑ ครั้ง) เป็นประจำมิให้ขาด ซึ่ง ชาวตำบลแสงภามีความภาคภูมิใจในความเป็นชุมชนและถือปฏิบัติกันอย่างเคร่งครัดจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเป็นทุนทางวัฒนธรรมที่เอื้อต่อ การดำเนินงานของสภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา ดังนั้น ทุนทางวัฒนธรรมของตำบลแสงภาจึงมีส่วนสนับสนุนอย่างสำคัญในการส่งเสริม/สนับสนุนและกระตุ้นให้สภาวัฒนธรรมตำบลแสงภาสามารถดำเนิ นการตามหน้าที่ความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพจนสามารถบรรลุ

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสภาวัฒนธรรม และเป็นกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ในการดำเนินงานวัฒนธรรมของท้องถิ่นอย่างแท้จริง เพื่อผลในการพัฒนาสังคมที่สมดุลและยั่งยืนเพื่อ ประโยชน์สุขของท้องถิ่นและของชาวตำบลแสงภาโดยรวม

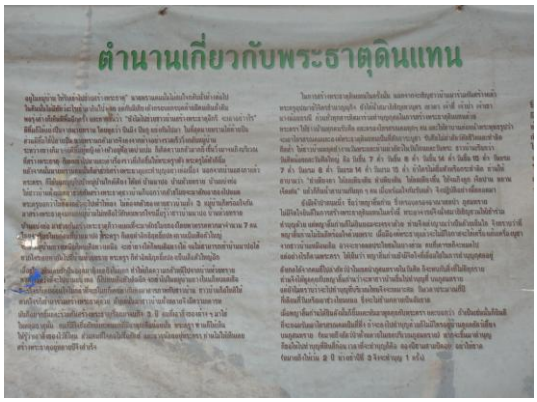

๒) การได้รับการสนับสนุนจากพื้นที่/ท้องถิ่น

(๑) ด้านงบประมาณ

สภาวัฒนธรรมตำบลแสงภาได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก อบต. แสงภาเป็นประจำอย่างต่อเนื่องทุกปี

(๒) ด้านวิชาการ

สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภาได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการจากพื้นที่ / ท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรม ตำบลขึ้นจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งจาก เครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคธุรกิจ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญา และปราชญ์ท้องถิ่น

(๓) ด้านบุคลากร

สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา ได้รับการสนับสนุนบุคลากรจากพื้นที่ / ท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมตำบลขึ้นจนถึงปัจจุบัน

(๔) ด้านการบริหารจัดการ

สภาวัฒนธรรมตำบลแสงภาได้รับการสนับสนุนการบริหารจัดการจากพื้นที่/ท้องถิ่นมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมตำบลขึ้นจนถึงปัจจุบัน

๓) การได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรม

(๑) ด้านงบประมาณ

สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมตำบลขึ้นจนถึงปัจจุบัน ทั้งที่เป็นงบประมาณที่จัดสรรให้เป็นรายปี (ทั้งที่เป็นงบประจำและโครงการพิเศษ) และเงินกองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัดเลย

(๒) ด้านวิชาการ

สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภา ได้รับการสนับสนุนด้านวิชาก ารจากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมตำบลขึ้นจนถึงปัจจุบัน

(๓) ด้านบุคลากร

สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภาได้รับการสนับสนุนบุคลากรจาก กระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่ม จัดตั้งสภาวัฒนธรรม ตำบลขึ้นจนถึงปัจจุบัน

(๔) ด้านการบริหารจัดการ

สภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภาได้รับการสนับสนุน การบริหารจัดการ จากกระทรวงวัฒนธรรมและกรมส่งเสริมวัฒนธรรมมาอย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่เริ่มจัดตั้งสภาวัฒนธรรมตำบลขึ้นจนถึงปัจจุบัน

นอกจากการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภาจะเป็นการ “ระเบิดจากข้างใน” ของปัจจัยภายในของสภาวัฒนธรรม ตำบลแสงภาเองแล้ว ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเห็นคุณค่าและความสำคัญของทุนทางวัฒนธรรมของ ตำบลแสงภาและท้องที่ /ท้องถิ่น และหน่วยงาน /องค์กรต่างๆ ก็มีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น สร้างโอกาส และอื่นๆ ทั้งในส่วนของการกำหนดนโยบาย การสนับสนุนงบประมาณ วิชาการ บุคลากร การบริหารจัดการ และอื่นๆซึ่งได้ส่งผลให้สภาวัฒนธรรมตำบลแสงภาเป็นศูนย์กลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และ แนวคิดในการดำเนินงานวัฒนธรรม รวมทั้งเชื่อมโยงกันเป็นเครือข่ายการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการดำเนินงานวัฒนธรรมร่วมกับองค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรม ระดมทรัพยากร บุคลากร และสรรพกำลังต่างๆ จากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อการดำเนินงานวัฒนธรรม ส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ เพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรม การฟื้นฟูวัฒนธรรม การพัฒนาวัฒนธรรม การสร้างสรรค์วัฒนธรรม การเผยแพร่วัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม การสืบทอดวัฒนธรรม และการเฝ้าระวังทางวัฒนธรรม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์กิ จกรรม และผลการดำเนินงานวัฒนธรรมขององค์กรภาคีและเครือข่ายวัฒนธรรมต่างๆ และดำเนินการอื่นๆ ตามที่กระทรวงวัฒนธรรม จังหวัดเลยและหน่วยงานอื่นๆ ขอความร่วมมือ ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูง ดังนั้น ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรม

ตำบลแสงภาจึงเป็นพี่เลี้ยงที่ทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น สร้างโอกาส ประคับประคอง โอบอุ้ม และอื่นๆ (ไข่ขาวและเปลือกไข่) ของการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา ดังภาพ ๑๕

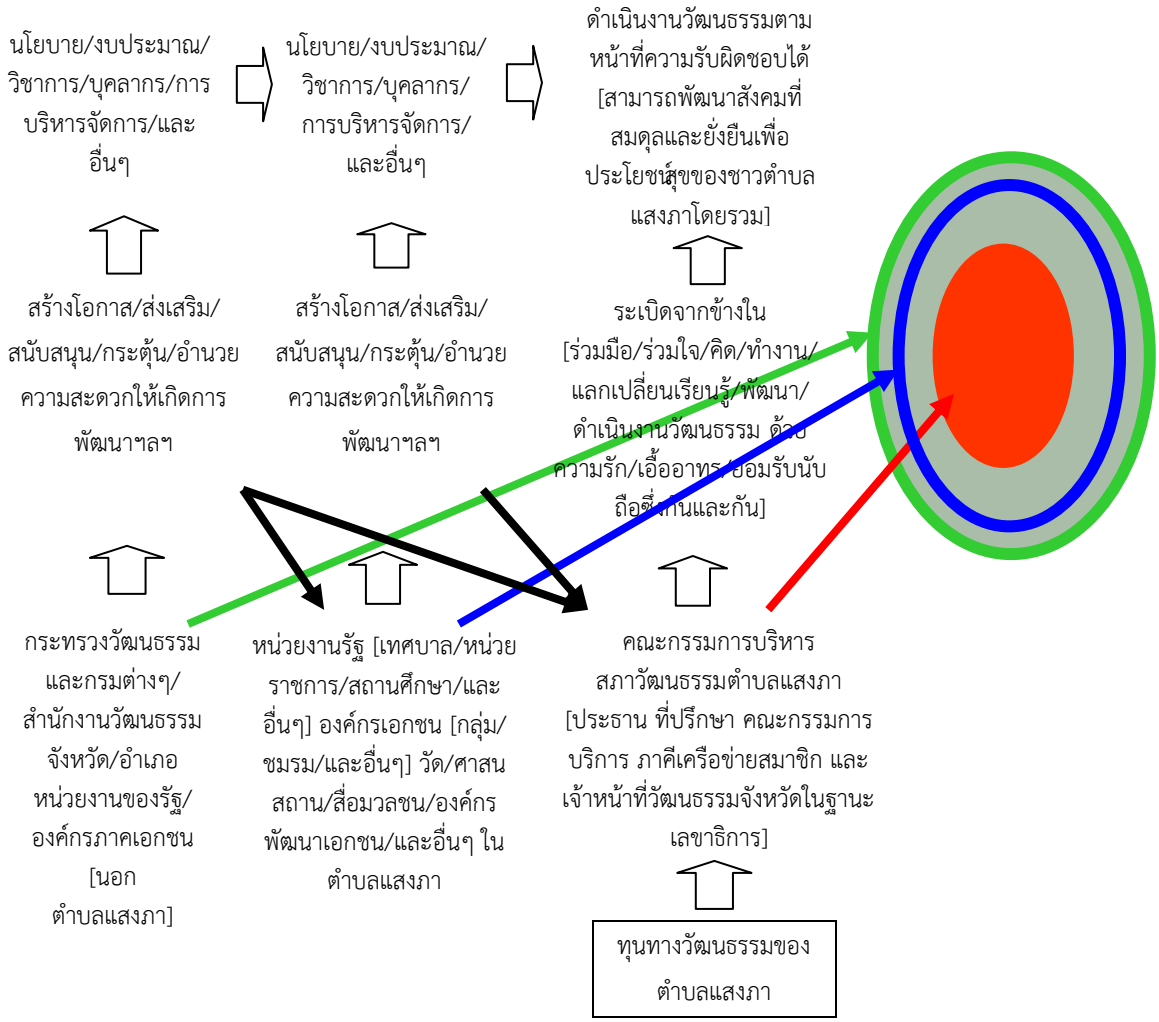

ภาพ ๑๕ ปัจจัยภายนอกสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภาที่มีส่วนอย่างสำคัญยิ่งในการทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้น สร้างโอกาส และอื่นๆ(ไข่ขาวและเปลือกไข่) ในการดำเนินงานของสภาวัฒนธรรมตำบลแสงภา